

Cussegl da vischnaunca
32-2009/2012

Center da sport e cultura

Sanaziun dils indrezs ordaviert

M E S S A D I

dalla suprastonza communal a al cussegl da vischnaunca

Preziada signura presidenta
Preziadas signuras cusseglieras
Preziai signurs cussegliers

Il Center da sport e cultura erigius dapi igl onn 1980 en pliras etappas, fuorma oz ina purschida fundamentala da gronda muntada per l'entira regiun sisum la Surselva. El ei il liug da sentupada da biaras uniuns e societads e porscha ina ideala infrastruttura per l'organisaziun d'arranschaments pli pigns e pli gronds, da muntada locala mo era regionala e schizun naziunala. Adina puspei han occurrenzas da renum giu liug ellas localitads dil center, seigi quei eveniments politics, culturals ni sportivs. Cheutras ei Mustér vegniu enconuscent lunsch entuorn.

El decuors dils davos onns ei il Center da sport e cultura denton era daventaus in liug da dimora, activitad e vacanzas per gruppas da scolars e giuvenils, mo era carschi dalla bassa e digl exterior. Grazia allas localitads dalla protecziun civila che vegnan nezegiadas per quei intent, sa ulteriura infrastruttura vegnir messa a disposiziun.

Adina puspei vegn la gronda ed oravontut varionta purschida ludada dils hosps. Ch'il center ei in liug tschercau demuossan las frequenzas che han saviu vegnir augmentadas regularmein ils davos onns. Igl onn 2010 ha il center generau varga 15'000 pernottaziuns. Entras sia purschida procura il Center da sport e cultura per lavur ed entradas per biaras fatschentas sesentas a Mustér e per part era en vischnauncas vischinontas, seigi mistergners, fatschentas dil survetsch da prestaziun ni stizuns. Il center porscha oz 630 pertschien plazzas da lavur e dat aschia paun e fadigia ad ina partida persunas.

La purschida dil Center da sport e cultura ei d'ina vart in survetsch ad indigens e hosps da vacanzas che tschercan il liug per lur activitads. Da l'otra vart fuorma la gronda purschida era ina specia da prevenziun. Affons, giuvenils e carschi che cattan cheu in'activitad prudenta san vegnir distanziai da cerchels che prefereschan igl alcohol ni schizun las drogas.

Sanaziun dils indrezs ordaviert

El decuors da quest onn ei il scaldament vegnius remplazzaus. Il Center da sport e cultura ei ussa colligiaus al scaldament central Recal SA. Quei niev sistem ei dapi l'entschatta d'october 2011 en funcziun. Las adattaziuns internas dil scaldament succedan el decuors digl unviern e la primavera 2012.

In'analisa dil menaschi dil Center da sport e cultura demuossa ch'ina sanaziun dils indrezs da sport e divertiment d'ordaviert ein d'emprema prioritad. Enteifer il center ein succedidas ils davos onns regularmein lavurs da manteniment, denter auter entras ils pedels responsabels per l'infrastructura.

Plazza da ballapei: La plazza da ballapei ei vegnida construida 1993/94 sco part dalla emprema etappa d'engrondaziun dil Center da sport e cultura. La vischnaunca ei sedecidida da gliez temps per ina cuvrada da pastg artificial. Considerond ils cuosts da manteniment e da tgira d'ina plazza naturala ei la decisiun en favur d'ina plazza artificiala stada fetg prudenta. Da gliez temps eran las experientschas cun plazzas artificialas buca grondas, sextractava ei gie da plazzas artificialas dalla emprema generaziun. Dapi lu ei la qualidad dallas plazzas artificialas semigliurada considerablamein e pli e pli biars loghens – surtut en regions pli aultas – sedecidan per ina tala cuvrada. La cumissiun strategica dil Center da sport e cultura ha laschau cussegljar il biro da planisaziun Wegmüller davart ina nova cuvrada. Il biro specialisau sin infrastructura pil temps liber ei gia staus engaschus pliras gadas a Mustér vid auters projects. La cumissiun strategica ha priu investa da differentas plazzas da ballapei artificialas e vegn alla conclusiun ch'ina cuvrada da 33 mm analog a quella da Tavau ei la soluziun adattada per Mustér. Quella plazza consista d'in teppi ch'ei buca emplenius cun sablun ni granulat sco per exempel a Domat. Il motiv ch'il Center da sport e cultura Mustér sa buca montar ina cuvrada emplenida ei la necessitad da stuer rullar si il teppi egl intsches dil glatsch artificial. Il teppi preferiu dalla cumissiun strategica e cussegliu dil biro Wegmüller ei ina cuvrada che sa vegnir nezegiada ton per il sport da ballapei sco quel da hockey. La plazza sa denton era vegnir nezegiada autramein. En cumparegliaziun cun ina plazza naturala ei siu manteniment minimal.

Plazza da glatsch: Ils indrezs tecnicos per producir il glatsch articial ein fetg complexs e sensibels. Suentar che quels ein vegni manteni ils davos onns tenor meglier saver e puder, ston els vegnir suttamess ussa ad ina revisiun totala. Mo lu sa l'efficienza e funcziunalitad vegnir garantida.

Plazza dira sil tetg dalla Sala Fontauna: La Sala Fontauna ei vegnida erigida el rom dalla medema etappa sco la plazza da ballapei. A sias uras ei la vischnaunca sedecidida da nezegiar il tetg da quella sco plazza plurivalenta. La cuvrida ei ida dapi lu en decadenza e sto vegir sanada ussa, buca il davos era per impedir donns vid il tetg. Tals donns savessen menar a difficultads cun l'aua.

Plazza da termagliar: La plazza da termagliar ei vegnida renovada ed adattada igl onn 2003. Sco la plazza da ballapei e la plazza da glatsch eis ella da taxar sco survetsch alla clientella. Ella porta neginas entradas directas, persunter indirectas denter auter ella cafetaria. La plazza ei fetg tschercada d'affons pigns e lur geniturs, indigens e hosps da vacanzas. Ussa duei ella vegnir completada cun ina tenda che porscha empau umbriva durent ils dis caulds, sco era cun entginas measas e bauns per il divertiment dallas famiglias.

Survista dils cuosts

- sanaziun dalla plazza da ballapei/plazza da glatsch	frs.	664'370.--
- sanaziun dalla plazza sin la Sala Fontauna	frs.	42'000.--
- adattaziun dalla plazza da giug (parisol, measas bauns)	frs.	10'000.--
- revisiun indrezs da far glatsch	frs.	82'080.--
- honorar e spesas planisader	frs.	41'000.--
- reserva per lavurs d'adattaziun e nunpreviu	frs.	41'970.--
- taglia sin plivaleta	frs.	70'520.--
- rundau giu	frs.	1'940.--

Total **frs. 950'000.--**

Projects digl avegnir

Il manteniment dil Center da sport e cultura vegn a fatschentar las autoritads era igl avegnir. Denter auter ponderein nus da formar da niev l'entrada ni era da reponderar il diever futur dallas anteriuras localitads dil stradalesser e forestalesser. Quellas midadas ston vegnir coordinadas cun il ressort Acla da Fontauna, ch'ei en planisaziun. La cumissiun strategica dil center e la suprastanza communal ein dil meini ch'ei drova temps per saver presentar ina buna soluziun, respectivamein ideas ch'augmentan l'attractivitat dil center e cheutras las entradas. Ils proxims onns sto denton era vegnir fatg ponderaziuns concretas davart ina sanaziun energetica dil stabiliment sco era in eventual nez dalla gronda surfatscha dil tetg per il nez d'energia solara. Empremas ponderaziuns en quella direcziun ein fatgas.

Las investiziuns ch'eiin previdas impedeschan en negina moda e maniera eventualas investiziuns futuras. Il manteniment digl existent ei indispensabels. La plazza da ballapei savess mo cun gronds cuosts vegnir nezegiada autramein. Sco part complementara dil Center da sport e cultura eis ella indispensabla.

La sanaziun dil Center da sport e cultura ei previda el program d'activitad 2009-2012. Plinavon cuntegn il program d'investiziuns annualmein in importo da frs. 200'000.-- per ils proxims onns, en tut frs. 1'800'000.--. Cunquei che la sanaziun sa buca vegnir etappada, eis ei necessari da risguardar l'entira summa el preventiv 2012 cun reducir ils importos previ per ils onns suandonts.

Ponderaziuns finalas

Il Center da sport e cultura ei sesviluppau ils davos onns a moda admirabla. Per che quei svilup possi vegnir garantius era a liunga vosta ei ina sanaziun dils indrezs indispensabla. Il spért innovativ che la vischnaunca ha demussau cun la construcziun dil center sto haver ina cuntinuaziun. Mo lu ei ina successiun garantida e mo lu vegn ei ad esser pusseivel da saver carmalar novs hosps el center. Las difficultads che la hotellaria ha a Mustér demuossan ch'igl ei necessari da mantener, respectivamein renovar l'infrastructura publica. Senza ulteriuras investiziuns en quella sereducescha la purschida da Mustér vinavon, pertgei la concorrenza turistica ei gronda e carmala cun attracziuns. Il Center da sport e cultura ei d'eminente muntada per Mustér sco liug da sport e cultura e sco destinaziun turistica. Buca tuts indrezs astgan vegnir taxai spirontamein tenor la rendita. Differents ein necessari sco completaziun dalla purschida. Quei pertucca denter auter la piazza da ballapei e la piazza da glatsch. Quei ein purschidas complementaras che possibiliteschan gudogns sin auters secturs dil center ni da menaschis dil vitg.

Proposta

La suprastanza communal

propone

al cussegl da vischnaunca:

1. da prender enconuschientscha dil rapport tecnic dil biro Wegmüller e dil rapport dalla cumissiun da menaschi dil Center da sport e cultura;
2. da conceder in credit brut da frs. 950'000.-- per la sanaziun dalla piazza da ballapei, ils indrezs tecnicos dalla piazza da glatsch, la sanaziun dalla piazza dira sil tetg dalla Sala Fontauna e l'adattaziun dalla piazza da termagliar;
3. da suttametter quei conclus el senn d'art. 32, lit. d dalla costituziun communal alla votaziun dil pievel.

Suprastanza communal Disentis/Mustér
Il president: Il canzlist:

Dr. Dumeni Columberg

Andri Hendry

Disentis/Mustér, ils 10 d'october 2011

annexas:

- Center da sport e cultura Mustér, impuls illustrai
- Rapport tecnic